

DE ZEUMER

Heemkunde vereniging

1992 -4

**MAAS
EN
SWALMDAL**

Beesel/Reuver/Belfeld/Swalmen
Postbus 4643
5953 ZG Reuver

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de gemeenten Belfeld, Beesel en Swalmen als werkgebied. De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies, en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redactie: Els van Geenen-Erdkamp
Jan Geerlings
Loe Giesen
Coby Klinkhamer-van den Assem

Redactie-adres: Rijksweg 76
5953 AH Reuver

Bezorgers: Beesel:
Jan Geerlings

Swalmen:
Arie de Wit

Reuver:
Lambert Niemans

Belfeld:
Twan Ernst

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor f 30,- per jaar gratis.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken. Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

Van de redactie

De Redactie wenst alle leden van de Heemkunde- vereniging een voorspoedig 1993 toe.

Langs deze weg willen we iedereen bedanken die in 1992 een bijdrage heeft geleverd aan ons verenigingsblad.

We hopen ook dit jaar veel kopij te mogen ontvangen van onze leden.

Deze uitgave leek eerst niet te lukken omdat er helemaal geen kopij was toen we de redactievergadering wilden houden. Nadat we een aantal trouwe schrijvers hadden benaderd kwam er plotseling voldoende voor 40 blz.

De lay-out is wat eenvoudiger ten opzichte van de vorige uitgaven; hierdoor kan er veel tijdswinst behaald worden. Het maken van een uitgave van "de Zeumer" is best een heel karwei, het kost veel inspanning om het blad op tijd klaar te krijgen.

We hebben daarom graag nog iemand bij de redactie (vele handen maken licht werk).

Wie meldt zich aan ?

Het redactie-adres is gewijzigd; het is nu:

Els van Geenen-Erdkamp

Rijksweg 76,

. 5953 AH Reuver.

Voor de volgende editie kunt u reeds nu uw kopij aanleveren. (a.u.b. foto's meteen bijvoegen).

De sluitingsdatum is 24 februari.

Wacht niet te lang met insturen, zodat wij tijdig kunnen beginnen met de verwerking.

de redactie.

Inhoud

Jaarprogramma 1993	3
Vondst Schrägrand-urn	4
Vondst Lousberg bijl in Reuver	6
Excursie Alden Biesen	7
Verenigingsruimte	9
Archeologie	11
Goltziusmuseum	13
Keramische Expositie	14
Open Monumentendag 1992	15
Oral History	17
Nieuwe Aanwinsten Bibliotheek	20
Herinrichting Verenigingsbibliotheek	22
Opgraving waterput Boukoul op 25 juli	25
Vastgelopen genealogisch onderzoek	28
Boekbespreking	33
Genealogische ontmoetingsdag in teken van computer	34
Bussereinds Kapelletje	35
Herfstwandeling	38
Volksuniversiteit: Het lezen van oude geschriften	40

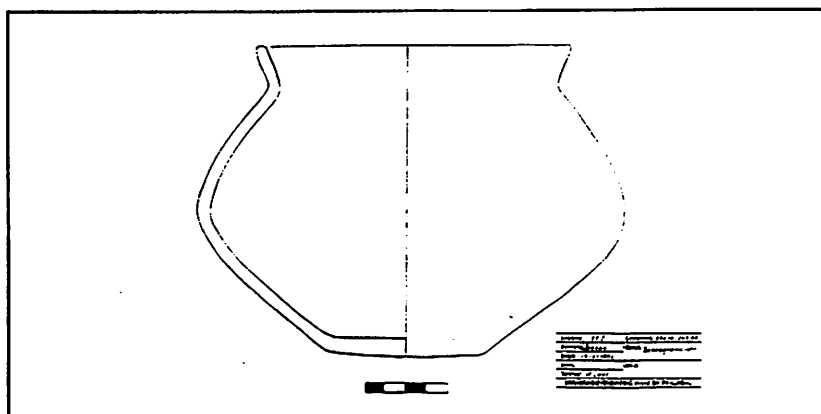
JAARPROGRAMMA 1993

- 10 Jan. Contactmiddag genealogie verzorgd door enkele leden van onze vereniging.
- Febr. Geen activiteiten wegens carnaval.
- 4 Mrt. Jaarvergadering met na afloop heemkundequiz in de verenigingruimte.
- 15 Mrt. Lezing door Jos Gerits over schutterijen op het platteland.
- 22 April Lezing door Loe Giesen en W. Luys over: "Ken uw eigen streek". Swalmen historisch en archeologisch bekeken.
- 23 Mei Excursie naar zustervereniging "Echter Landj".
- Juni Presentatie jaarboek 1992

Vondst Schrāgrand-urn in Beesel

Op maandag 9 maart 1992 gingen enkele leden van de archeologische werkgroep, na een tip van onze secretaris dhr. Smeets, een kijkje nemen bij graafwerkzaamheden, die bij boer Wim Janssen in Wieler (gemeente Swalmen) werden uitgevoerd. Ten behoeve van de bouw van een stal met gierkelder werd hier door de firma Reynders uit Beesel een bouwput gegraven. Nu was reeds uit eerder historisch onderzoek door Loe Giesen gebleken dat zich hier de restanten moesten bevinden van boerderij Middelhoven, die reeds in de 15e eeuw genoemd werd als zijnde eigendom van het klooster Maria Weide uit Venlo. Tevens waren bij eerdere bouwwerkzaamheden mergelblokken gevonden, zodat onze interesse voldoende gewekt was. Doch helaas; behoudens een heipaal (lengte ca. 1 m.) op 1.80 diepte en enkele tamelijk fors uitgevallen maaskeien kwamen er slechts aardewerkscherven met slipversiering tevoorschijn van Rijnlands aardewerk uit de eerste helft van de 18e eeuw. Ook werden er enkele scherven met zoutglazuur gevonden, die waarschijnlijk van een kruik afkomstig zijn. Desondanks was ons bezoek niet geheel vruchteloos. Dhr. Reynders deelde ons namelijk mee dat hij zo'n 20 jaar geleden in Reuver bij graafwerk ten behoeve van een kelder een urn gevonden had. Deze was bij het graven van een bouwput op ca 1 m. diepte uit de wand tevoorschijn gekomen. Bij een bezoek aan de heer Reynders in Beesel bleek dat het zich handelde om een donkerbruin gekleurde urn, die behoudens een lichte beschadiging op de buik nog geheel intact was. In de urn bevond zich een plastic zakje met daarin een kleine hoeveelheid crematie. De urn had een bol uitstaande buik met een enigszins scherpe knik en een naar buiten uitstaande rand. De gehele buitenzijde van de urn en het gedeelte aan de binnenzijde van de rand was gepolijst. Deze rand was door gebruik (een deksel?) vlak afgesleten. Op de beschadiging was te zien dat het baksel vrijwel niet gemagerd was. Dit mageren werd vaker toegepast om te voorkomen dat de urn bij het bakken zou scheuren.

De afmetingen van de urn bedroegen: hoogte 15 cm, grootste doorsnede 21,2 cm en doorsnede opening 14,7 cm.

Op typologische gronden kan deze urn geplaatst worden bij de Schrāgrandurnen, die in de late Bronstijd / vroege IJzertijd thuishoren (ca. 800-600 voor Chr.). Het betreft een type urn, dat niet zeldzaam is in deze regio en ook erbuiten regelmatig in urnenvelden wordt gevonden.

Het gebied waar deze urn ontdekt werd betreft het stuifzandgebied genaamd De Bercken dat gelegen is ten oosten van de Maas. Hier werden in het verleden reeds meerdere urnen gevonden, maar vele kwamen in particuliere handen terecht en verdwenen zonder dat er ook maar iets van kon worden vastgelegd.

W. Luys.

Vondst Lousberg bijl in Reuver

Nadat er enkele jaren geleden in Reuver een bijl uit Lousberg vuursteen werd gevonden, kon er onlangs uit Beesel een tweede eveneens compleet exemplaar worden ingeschreven. Het betreft een bijl die omstreeks 1985 door H. Simons uit Beesel bij het oprijden van aspergebedden werd gevonden. De bijl, die behoort tot het type Dünoblattige Flintovalbeile, heeft een lengte van 100 mm, een grootste breedte van 52 mm en een grootste dikte van 20 mm. Wat ouderdom betreft kan deze bijl gedateerd worden tussen 2650-2050 voor Chr., dat wil zeggen in de Steingroep.

Lousbergvuursteen is een grijze vuursteensoort die genoemd is naar de bij Aken gelegen Lousberg, waar de vuursteen in dagbouw gewonnen werd. De steensoort kenmerkt zich door het voorkomen in plaatvorm, waarbij in het gesteente rode tot chocoladekleurige vlekken voorkomen, die ontstaan zijn door inwerking van ijzeroxyde. Door de dunne lagen kunnen er geen grote bijlen van gemaakt worden, vandaar dat het meest kleine bijltjes betreft. Het gesteente werd al in het mesolithicum gebruikt, maar bereikte zijn hoogtepunt in het midden-neolithicum. In 1970 werd een onderzoek gehouden naar de verspreiding van Lousbergvuursteen. Hierbij bleek dat de meeste vondsten uit de Limburgse Maasvallei en het aangrenzende Duitse gebied komen. Daarbuiten zijn ze zeldzamer.

Hierover kan men lezen: P.J.R. Modderman,
"De verspreiding van bijlen uit Lousberg-vuursteen".
In: Archeologie in Limburg nr. 10, blz. 5-7.

Excursie Alden Biesen

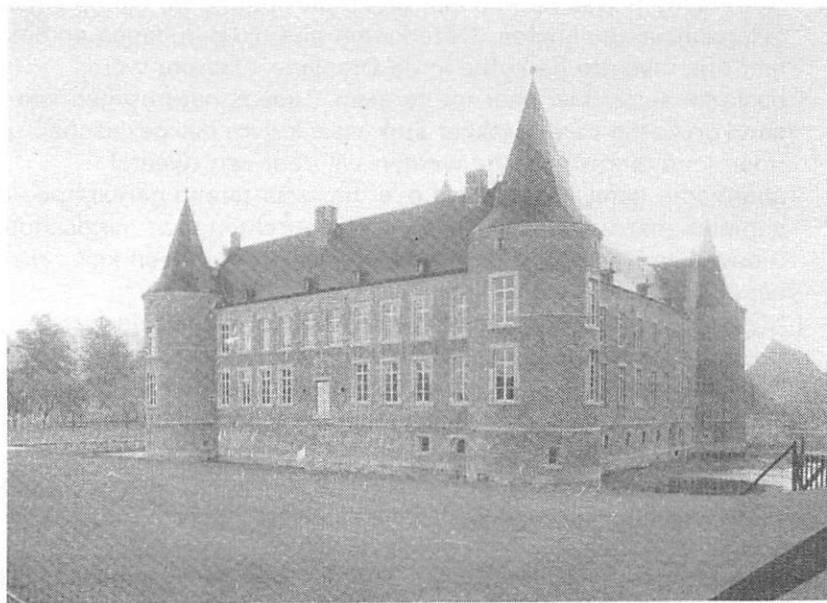
Op zondag 8 november vertrokken we om 13.00 uur met een groep van bijna 30 mensen voor een excursie naar landcommanderij Alden Biesen bij Bilzen (niet ver van Maastricht). Bij een heerlijk zonnetje verzamelden de mensen zich op de markt in Reuver en verdeelde Albert Poels het gezelschap over een aantal auto's. Tevens werd nog door onze voorzitter Wiel Luys de nodige informatie en een routebeschrijving verstrekt.

Zo werd de kans op verdwalen tot een minimum beperkt. Na nog in Swalmen een groep mensen te hebben meegenomen ging de groep naar Alden Biesen. Hier kwamen we tegen half drie aan. Het wachten was nog op een groep uit Roermond, die op eigen gelegenheid zou komen. Deze kwam niet tijdig opdagen en om half drie wachtte de koffie in de Oranjerie. Daarom werd besloten alvast hier naar toe te gaan. Tijdens het nuttigen van een kop koffie en een lekker stuk vlaai kwam het gezelschap uit Roermond binnen. Hierna werden we door een tweetal charmante dames rondgeleid over het schitterend gerestaureerd complex met waterburcht. Twee voorburchten, een tiendschuur (hoewel ze hier zelf vraagtekens bij plaatsten) en een kerk. Hier bevond zich ook de grafsteen van Caspar Schenck van Nijdeggen, een broer van Christoffel Schenck van Nijdeggen. Deze laatste was eigenaar van kasteel Hillenraad. Caspar Schenck van Nijdeggen werd in 1653 in Alden Biesen geprofest en benoemd tot commandeur van de ondercommanderij te Siersdorf (bij Julich). In 1686 schonk hij aan de kerk van Swalmen een nieuw altaar, gemaakt door meester Jan Thijssen. Hij overleed in 1685 te Brussel, waarna hij in Alden Biesen begraven werd.

In het kasteel werd de tentoonstelling "Ridders en priesters, acht eeuwen Duitse Orde in Noordwest-Europa" bezocht. Deze tentoonstelling werd gehouden vanwege het feit dat 800 jaar geleden, in 1190, tijdens de derde kruistocht naar het Heilige Land de hospitaal-broederschap werd gesticht.

Op de tentoonstelling waren vooral schilderijen, kaarten, beelden, documenten en talrijke attributen te zien. Deze toonden hoe de Orde "met het kruis en het zwaard" - gesteund door de keizer en de paus - grote landgoederen vergaarde van Utrecht en

Katwijk aan Zee tot Trier en Koblenz en van Alden Biesen tot Bremen en Osnabrück. Ook de verhouding tussen verwante instellingen zoals de Orde van St. Jan, de (uitgeroeide) Orde van de Tempeliers en de Maltheser ridders werd duidelijk gemaakt. Het bezoek aan de tentoonstelling was door het enthousiasme van de dames een succes. In het donker togen we huiswaarts en konden we terugkijken op een boeiende middag.

Verenigingsruimte

Ongetwijfeld heeft u in de vorige Zeumer kunnen lezen dat we door de gemeente Beesel gedwongen werden om ons verenigingslokaal in de voormalige basisschool Den Roover te verlaten.

Het Rode Kruis zou namelijk in deze ruimte gehuisvest worden. Dit als gevolg van het feit dat het Groene Kruisgebouw, alwaar het Rode Kruis haar huisvesting had, zou worden afgebroken. Door omstandigheden werd echter niet het vervolg van dit bericht geplaatst. Daarom willen we dit bij deze alsnog laten volgen.

Op 4 juni werden in een gesprek met wethouder mevr. Van Dijk onze bezwaren tegen de inpandige verhuizing naar voren gebracht. Het college bleef echter bij haar standpunt, maar was indien nodig wel bereid de helpende hand uit te steken.

Van onze kant werd gesteld dat eerst ons toekomstig lokaal moest worden opgeknapt als we toch moesten verhuizen.

Tevens zouden we de garantie moeten krijgen dat we niet opnieuw moesten verhuizen als een andere huurder in het gebouw haar activiteiten wenste uit te breiden.

Dit werd door het college toegezegd. Tevens kregen we qua tijd wat meer respijt om te verhuizen. Na enige vertraging, omdat de gemeente anders met de herhuisvesting van het Rode Kruis in de problemen kwam, werd door mensen van gemeentewerken bij het opknappen van het nieuwe lokaal op de bovenverdieping de helpende hand toegestoken. Eind juli waren we zover dat het nieuwe lokaal overgeschilderd was en met de inrichting een aanvang kon worden gemaakt. Hierbij werd dankbaar gebruik gemaakt van de hulp van een aantal leden, die we bij deze nogmaals willen bedanken. Naast de trap kregen we de beschikking over een ruimte voor het archief en de werkgroep archeologie.

Tevens konden er enkele vitrines worden geplaatst, die door de werkgroep archeologie werden ingericht. Helaas is de huidige ruimte voor exposities erg beperkt. Ook eventuele uitbreidingsmogelijkheden zijn nihil. Wel is ons door de gemeente de verzekering gegeven dat we in ieder geval de komende jaren

in deze school kunnen blijven zitten. Wat dit aangaat als een hele geruststelling.

Het plan werd opgevat om te zijner tijd (in eerste instantie november) open huis te houden om leden en niet-leden gelegenheid te geven ons nieuwe home te bezoeken. Uit een gesprek dat we hierover voerden met onze medehuurder het Rode Kruis bleek dat zij hier ook wel wat voor voelden. Besloten werd om dit dan samen in het voorjaar van 1993 vorm te geven. Voor wat de heemkundevereniging betreft zullen er een groot aantal activiteiten op heemkundig gebied worden gehouden. Hierop hopen we uiteraard ook u te begroeten. Tegen die tijd zal er in de plaatselijke bladen nog nadere informatie volgen.

Archeologie

Archeologie is de studie van alles wat de mensen vroeger in en op de grond hebben achtergelaten.

Het is de wetenschap die zich bezighoudt met de bestudering van grondsporen en vondsten. Deze "materiële nalatenschap" kunnen we gebruiken om iets van het leven van onze voorouders te achterhalen als geschriften tekort schieten of zelfs geheel ontbreken. Opgraven omvat tegenwoordig echter veel meer dan opgraven vroeger. Voor de archeoloog van nu zijn voorwerpen geen doel op zich, zelfs de verkleuringen van huizen, sloten of kuilen zijn dat niet meer. Zij zijn middel geworden om de levenswijze van de mensen uit het verleden te beschrijven en zo uit te vinden hoe de samenleving in de loop der tijden verandert.

Als we terugblikken op bijna 500 jaar archeologie-beoefening dan blijkt dat deze zich dynamisch ontwikkeld heeft. Van de toevallige vondsten naar de gerichte opgravingen van grondsporen, van de "dode" cultuur der graven naar de "levende" van de nederzettingen, van vrije tijdsbesteding naar de dagelijks terugkerende zorg om de bedreigde bodemschatten. Deze ontwikkeling gaat nu nog steeds door. In de laatste tien jaar heeft de archeoloog al zijn blik laten vallen op de regio rondom de nederzetting, deels omdat de moderne mens bezig is hele landschappen te vernietigen.

Nieuwe opsporings- en verwerkingstechnieken, zoals luchtfotografie, weerstandsmeting en computers doen hun intrede. Tevens krijgen sociale en economische structuren steeds meer aandacht.

De Nederlandse bodem bewaart een schat aan gegevens uit ons verleden. Zonder dat wij daar misschien weet van hebben, liggen zij onder onze voeten voor het oprapen en iedereen maakt kans er bij toeval iets van te vinden. Iedere archeologische vondst, of het nu een voorwerp is of een grondspoor, wijst op menselijke activiteit ter plekke in het verleden. Het is de taak van een archeoloog om deze activiteiten door middel van een opgraving te traceren. De buitenstaander denkt daardoor vaak dat de archeoloog niets liever doet dan opgraven. Het gaat de archeoloog echter in de eerste plaats om de kennis omtrent de vondst, het weten dus, en niet om het hebben. Opgraven

betekent bovendien de totale vernietiging van het archeologisch document in de bodem. Anders dan een papieren document is een grondspoor slechts eenmaal te lezen, alleen het voorwerp uit het grondspoor kan later nog eens opnieuw worden bekeken. Een bladzijde uit ons bodemarchief kan niet als een boek teruggeslagen worden om het nog eens over te lezen. Wat half of helemaal niet is gezien, blijft voorgoed onbekend. Als er toch gegraven moet worden, dient dat dan ook zo goed mogelijk te gebeuren om zoveel mogelijk gegevens te verzamelen. Alleen de erkende archeologische instellingen zijn daartoe bevoegd, omdat zij beschikken over geschoolde archeologen en het ondersteunende apparaat.

Dagelijks worden er aanslagen gepleegd op ons bodemarchief door de uitvoering van uitbreidingsplannen, wegeaanleg, ruilverkavelingen en ontgrindingen. Hierdoor gaan veel nederzettingssporen verloren. Vooral als het een terrein betreft waarvan nog geen gegevens bekend zijn. Sluipender is het gevaar van het woelen en iets dieper ploegen van een akker of het egaliseren van kleine oneffenheden in het veld. Ditzelfde geldt trouwens ook voor de daling van de grondwaterstand, die de laatste jaren zo actueel is. Deze is funest voor ons bodemarchief. Palen, botten, zaden, maar ook gebruiksvoorwerpen van organisch materiaal (hout, bot en leer), die tot nog toe door het grondwater geconserveerd bleven doordat ze van de lucht afgesloten waren, zullen langzaam vergaan. Wanneer wij niet op onze tellen zouden passen, zouden wij daardoor langzaam maar zeker ons eigen verleden vernietigen. Gelukkig zijn er mensen en instellingen die zich steeds meer van dit gevaar bewust zijn. Met name zijn het amateur-archeologen, die in verenigings-verband, of soms individueel, bij uitstek in staat zijn om in hun omgeving bij grondwerkzaamheden te speuren naar vondsten. De provinciaal-archeoloog hecht hier grote waarden aan en onderhoudt dan ook nauwe contacten met deze mensen. In onze provincie is het Henk Stoeper, die met deze taak is belast.

Soms kan de amateur-archeoloog na de vondstwaarneming een opgraving uitvoeren, mits deze in overleg met de provinciaal-archeoloog wordt uitgevoerd. Het betreft dan vaak noodopgravingen, waarbij er acuut gehandeld moet worden. Het

aanbod aan bedreigde objecten is namelijk veel groter dan de gezamenlijke archeologische instanties kunnen verwerken. Er zal dus een keuze gemaakt moeten worden, waarbij de keuze voor het ene bedreigde terrein de opoffering van het andere inhoudt. Gelukkig beschikken we binnen onze vereniging over een archeologische werkgroep, die in veel gevallen toch nog gegevens kan vastleggen.

Desondanks zijn we ervan overtuigd dat er sporen verloren zijn gegaan en nog gaan zonder dat er ook maar één kans is geweest om een onderzoek uit te voeren. Over die gevallen waarbij we er wel in geslaagd zijn, kunt u regelmatig lezen in ons verenigingsblad en in ons jaarboek. Zo verscheen in jaarboek 1981 een artikel over archeologische vondsten en opgravingen in Beesel-Belfeld en Swalmen (1980-1981). In jaarboek 1987 verscheen er een vervolg over de periode 1982-1986. En in 1993 zal de periode 1987-1991 beschreven worden.

Ook in de Archeologische Kroniek van Limburg kunt u regelmatig over vondsten uit ons werkgebied lezen. Deze kroniek onder redactie van provinciaal-archeoloog H. Stoepker vormt een jaarlijks onderdeel van de Publications (een uitgave van het LGOG). Deze kunt u trouwens, evenals vele andere tijdschriften, in onze verenigingsruimte inzien. De kroniek is ook als losse ROB-overdruk verkrijgbaar.

Wanneer u geïnteresseerd bent in het werk van de werkgroep dan kunt u vrijblijvend iedere maandagavond in onze verenigingsruimte binnenlopen. Vanaf 20.00 uur zijn er mensen aanwezig die er iets over kunnen vertellen.

Goltziusmuseum: Rendierjagers / Prehistorische tentenkampen

Van het Goltziusmuseum ontvingen wij de mededeling, dat i.v.m. de tentoonstelling 'Rendierjagers / Prehistorische tentenkampen bij de Maas', die tot 14 februari 1993 is verlengd, op zondagmiddag 17 januari 1993 om 15.00 uur een lezing zal worden verzorgd door drs Jos Deeben.

In deze lezing worden eveneens resultaten van een recent onderzoek te Blerick-Boekend bekend gemaakt.

Keramische Expositie

Momenteel is de vereniging druk doende een werkgroep te formeren, die zal proberen om in 1994 een keramische expositie op te zetten in Belfeld, Reuver en Swalmen. Hierbij wordt gedacht aan een voor een groot deel sterk lokaal gerichte expositie, waarbij de vroegere en nu soms nog de in de bovengenoemde plaatsen aanwezige keramische bedrijven centraal zullen staan. Wanneer u tijd en interesse heeft en u wilt hieraan in een van deze dorpen ook meedoen (opsporen van foto's en voorwerpen, of meehelpen met het opplakken van foto's, of het opbouwen, afbreken en transport van een en ander) dan kunt u zich hiervoor opgeven bij:

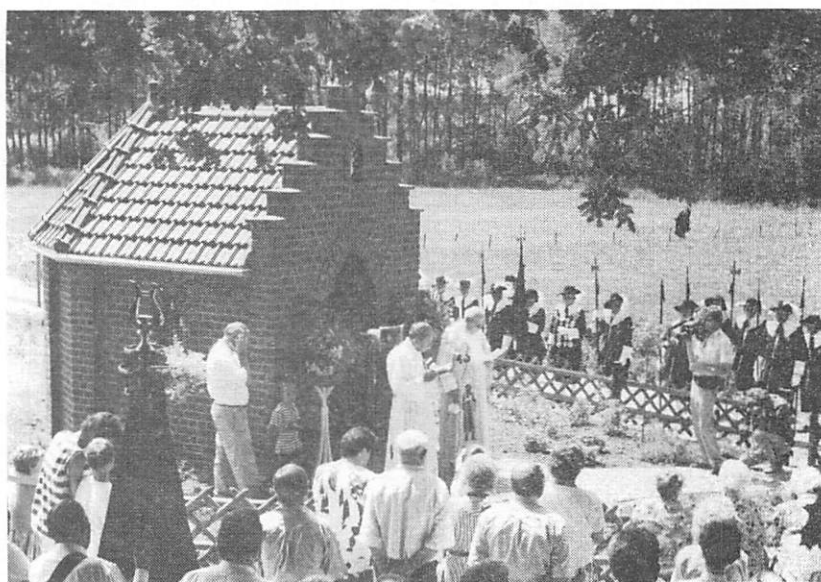
Werkgroep Belfeld:	Dhr. T. Ernst	04705-1630
Werkgroep Beesel-Reuver:	Dhr. W. Luys	04704-3098
Werkgroep Swalmen:	Dhr. H. Smeets	04740-2241

Open Monumentendag 1992

Op zaterdag 12 september j.l. werd er in ons land voor de 6e maal op rij de Open Monumentendag georganiseerd. De belangrijkste doelstelling van deze dag is de belangstelling bij het publiek voor monumenten en monumentenzorg te vergroten. Dat wordt beoogd door op die dag zoveel mogelijk monumenten, waarvan vele gewoonlijk niet toegankelijk zijn, gratis open te stellen voor het publiek. Naast bekende categorieën als kerken, kastelen en molens zijn er ook forten, fabrieksgebouwen en stoomgemalen bij. In en om de monumenten worden talloze activiteiten georganiseerd: rondleidingen, tentoonstellingen, puzzelwedstrijden, muziekvoorstellingen, stoomtreinritjes, vaartochten etc. Ook worden er in veel plaatsen diverse routes uitgestippeld, zowel voor voetgangers, fietsers als automobilisten.

Dit jaar werd er ook weer door onze vereniging aan meegedaan. Echter in afwijking van voorgaande jaren werden nu eens niet de traditionele monumenten opengesteld, maar werden de kruisen en kapellen in Beesel-Reuver in het middelpunt van de belangstelling geplaatst. Dit naar aanleiding van de herbouw van de Bussereindse kapel in Beesel. Door middel van een fietsroute "Kruisen en kapellen in de gemeente Beesel", opgesteld door Loe Giesen, kon men nu kennis maken met deze kleine monumentjes. Een routebeschrijving was (en is nog) te verkrijgen op het VVV-kantoor in Reuver, dat die dag van 10.00-17.00 geopend was. Tevens kon men hier een wedstrijdformulier afhalen om mee te doen aan een foto-wedstrijd, waaraan prijzen verbonden waren. Dankzij het prachtige weer werd dan ook door diverse mensen van de gelegenheid gebruik gemaakt om die dag, en zelfs ook nog daarna, de route te fietsen. Al met al mogen we terugzien op een geslaagde dag.

Oral History

De geschiedwetenschap die zich bezig houdt met de bestudering van het verleden, verkrijgt informatie over dit verleden uit bronnen. Meestal betreft dit geschreven of gedrukte bronnen. De laatste jaren zijn er ook steeds meer mensen die zich met geschiedenis bezig houden en hierbij gebruik maken van mondelinge informatie. Deze informatie moet men niet te nauw zien. Zo kunnen niet alleen verhalen worden opgetekend, maar ook liedjes, rijmpjes, versjes, gezegdes, oude benamingen, oude dialectwoorden enz. Deze vorm van onderzoek doen naar het verleden duidt men aan met de Engelse term "Oral History". Oral history oftewel mondelinge geschiedenis was oorspronkelijk de methode van antropologen om verhalen op te tekenen van volkeren met een mondelinge overlevering. Nu is het een manier die in de geschiedbeoefening wordt toegepast om historische kennis te verzamelen.

Deze werkwijze is voor het eerst in Engeland ontwikkeld, vooral met het doel gegevens te verzamelen over onderwerpen waarover vrijwel geen andere bronnen beschikbaar zijn. Door de groeiende belangstelling voor de eigen streek en het feit dat over diverse groepen (arbeiders, boeren, vrouwen) nauwelijks bronnen bestaan is dit een middel bij uitstek geworden om gegevens te verzamelen en voor het nageslacht vast te leggen. Vooral is het van belang vanwege het feit dat steeds meer bronnen uit het tijdperk van voor de automatisering "opdrogen". Hier ligt dan ook een heel terrein, waarop een heemkundevereniging erg nuttig werk kan verrichten.

Daarbij is het nog interessant ook, omdat men zich bezig houdt met de bestudering van mensen en hun gedragingen. Bovendien heb je te maken met mensen die nog in leven zijn en waarmee je direct contact hebt. Dit maakt het nog boeiender, maar legt ook een grotere verantwoordelijkheid bij de onderzoeker. Je bent immers niet met archiefmateriaal bezig. Daarom wordt een zekere hoeveelheid tact en gesprekstechniek van de onderzoeker geëist. Wij willen daarom een paar aanwijzingen geven die het interview een stuk gemakkelijker kunnen laten verlopen. Wellicht ten overvloede wil ik erop wijzen dat het slechts richtlijnen betreft.

Voorbereiding van een interview:

- Begin met beleefd de medewerking van de gesprekspartner aan het interview te vragen en leg hierbij kort de bedoeling van het interview uit.
- Als je merkt dat de persoon die je wilt interviewen niet zo snel een beslissing kan nemen, stel dan voor dat je over een paar dagen nog eens terugkomt of terugbelt, zodat de persoon de kans krijgt om de zaak nog eens te overdenken.
Forceer dus niets!
- Spreek duidelijk de tijd en de plaats af voor het interview.
- Spreek met de geïnterviewde af hoe lang het duurt (niet langer dan twee uur) en met welk doel de gegevens zullen worden gebruikt.
Het is verstandig om thuis het interview alvast een beetje voor te bereiden. Zo kun je al enige vragen op papier zetten, waarover je het beslist wilt hebben. Ook moet je ervoor zorgen dat je over een redelijke kennis beschikt van de zaken waarover je je geïnterviewde vragen wilt stellen.

Het interview:

- Vraag aan de geïnterviewde of die er bezwaar tegen heeft dat de antwoorden worden opgenomen. Vermeld in de notities, of spreek op de band in waarover het gaat, de datum van het interview, de naam van de geïnterviewde en eventueel de leeftijd.
- Pas bij de opname op voor storende bijgeluiden van b.v. televisie of radio, trommelen op de tafel, schuiven van recorder over tafel enz.
- Als je later niet van plan bent om het hele interview uit te tikken is het toch handig om tijdens het interview wat notities te maken. Dit vergemakkelijkt straks het terugzoeken van bepaalde passages.
- Stel duidelijk geformuleerde, niet voor meer dan één uitleg vatbare vragen.
- Stel maar een vraag tegelijk.
- Breng eigen opvattingen nooit tot uitdrukking voor of tijdens het interview.

-
- Kap tactisch af als de geïnterviewde uitweidt of afdwaalt.
 - Vraag door wanneer het antwoord oppervlakkig of incompleet is: b.v. "Waarom?", "Hoe bedoelt u?". "Kunt u dat nog wat nader toelichten?"
 - Suggereer geen antwoorden aan de geïnterviewde.
 - Als het gesprek is afgelopen, pak dan niet meteen je biezen maar blijf nog wat napraten. Vaak komen mensen dan nog met dingen op de proppen die ze tijdens het "echte" interview niet naar voren wilden brengen.
 - Vergeet niet na afloop te bedanken.

Oral history richt zich vooral - maar niet uitsluitend - op sociale geschiedenis. Toepassingen hiervan vinden we in "Voor de oorlog", interviews van M. Schouten over het leven in de crisistijd. "Zwarte soldaten in Vietnam" van W. Terry en "De goede oorlog" van Studs Terkel met interviews die betrekking hebben op de Tweede Wereldoorlog. Andere thema's waarmee aan de slag kan worden gegaan zijn b.v. spelletjes van vroeger, gebruiken bij overlijden en begraven, het werken in fabrieken enz.

Voor verdere informatie kan men terecht in ons verenigingslokaal in de voormalige basisschool Den Roover, alwaar we u van voldoende informatie kunnen voorzien om met uw onderzoek een aanvang te maken.

Nieuwe Aanwinsten Bibliotheek

- Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek. Jaargang 39 (1989)
- Belfeld van eeuwwisseling naar eeuwwisseling.
Het onlangs gepresenteerde fotoboek over Belfelds recente geschiedenis.
- Sef Derkx
Alledaags maar bijzonder: volkskunst uit Limburg 1750-1950
- Foto-atlas Limburg
Bevat luchtfoto's (loodrechtopnamen) van iedere gemeente in Limburg.
- Anthonie H. Heidinga en Gertrudis A.M. Offenbergh
Op zoek naar de vijfde eeuw : de Franken tussen Rijn en Maas. Bevat o.a. een verslag van de opgraving van een Frankische nederzetting in Gennep.
- Informatiebrochure Stichting Regionaal Archeologisch Archiverings Project (RAAP).
- Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig bodemonderzoek 1991.
- Jac. Jacobs
Het gouden boek der K.A.B. Limburg 1900-1950: vijftig jaren arbeidersbeweging in Limburg.
- Jac. Jacobs
Groeidend naar volwassenheid: beknopt overzicht van de geschiedenis der Katholieke Arbeidersbeweging in Limburg vanaf de bevrijding tot het diamanten-jubeljaar.
(Uitgave 1961)
- S.W. Jager
Havelte - rondom de Havelterberg - een archeologische kartering, inventarisatie en waardering.
- G.B. Janssen
Baksteenfabricage in Nederland : van nijverheid tot industrie 1850-1920.
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden:
Opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris.
Deel Swalmen
Bij deze kaart is het franstalige commentaar over dit gebied gevoegd en een Nederlandse vertaling hiervan.

-
- Kasteel Hillenraad.
Brochure uitgegeven door de MHVS over de bouw- en bewoningsgeschiedenis van dit kasteel.
 - Limburgensia door de stadsbibliotheek Maastricht
verworven in het jaar 1990 en 1991.
 - Jacq Manders en Maan Verheijen
Koren op de molen: langs de Itter.
Behandelt de molengeschiedenis van de watermolens langs de Itter in al zijn facetten.
 - J.N.C. Raadschelders
Lokale bestuursgeschiedenis.
 - Das römische Germanien aus der Luft.
Publicatie met luchtfoto's van Romeinse bouwwerken in Duitsland.
 - St. Servatius geneeskundig gesticht voor krankzinnige mannen en zenuwlijders te Venray.
 - Koos Steehouwer en Herman Janse
Bouwgeschiedenis van monumenten: een speurtocht naar de verborgen geschiedenis van onze oudste monumenten.
 - A.J. van der Tang (samenstelling)
Genealogisch repertorium door Jhr.Mr.Dr. E.A. van Beresteyn: supplement 1985-1989.
 - Verdam
Middelnederlandsch handwoordenboek: supplement.
 - 5 jaar Open Monumentendag 1987-1991.

Herinrichting Verenigingsbibliotheek

In de afgelopen jaren is de bibliotheekcollectie van de heemkundevereniging door aankopen, schenkingen en ruilverkeer gestaag gegroeid.

Aanvankelijk werden deze boeken op volgorde van binnenkomst geplaatst.

Bij de toename van de omvang werd een indeling naar onderwerp echter steeds noodzakelijker.

Halverwege 1991 werd besloten, om aan alle boeken een SISO-code toe te kennen en de boeken volgens deze code te ordenen. Deze onderwerpsindeling is dezelfde zoals die ook in openbare bibliotheken wordt toegepast.

Het voordeel is dat verwante onderwerpen bij elkaar staan en, door het aanbrengen van de code op de boeken, deze eenvoudig zijn terug te plaatsen.

Gezochte onderwerpen kunnen worden opgezocht in het alfabetisch register op de SISO-code, welke in het verenigingslokaal op de catalogusbakken ligt.

Auteurs kunnen in de auteurscatalogus worden opgezocht.

Daarbij verwijst de SISO-code op de cataloguskaartjes naar de plaats in de kast.

Aan de binnenkant van de muurkasten waarin de boeken staan opgesteld, vindt U een lijst van onderwerpen waarover iets in de bibliotheek aanwezig is.

De inmiddels ongeveer 700 banden bevatten een veelheid aan onderwerpen, maar de nadruk ligt op:

- bouwkunst (molens en boerderijen)
- genealogie
- archeologie (waarvoor een aparte onderwerpsindeling is gemaakt)
- volkskunde en -kunst
- Limburgse en plaatselijke geschiedenis (veel publicaties zijn d.m.v. ruilverkeer met andere heemkundeverenigingen verkregen)

Naast de boeken heeft de bibliotheek ook een twintigtal tijdschriftabonnementen en verder worden plaatselijke nieuwsbladen verzameld sinds de oprichting van de vereniging.

Leden van de vereniging kunnen boeken en tijdschriften uit de bibliotheek gratis lenen.

Hiervoor kan men praktisch elke maandagavond terecht, maar in ieder geval elke 2e en 4e maandagavond van de maand van 20.00 uur tot 22.30 uur.

Verzamelen van documentatie

Als plaatselijke heemkundevereniging verzamelt de vereniging materiaal en boeken, die direkt of indirekt met de geschiedenis of heemkennis van de gemeenten Beesel, Belfeld of Swalmen te maken hebben.

Zo beschikt de vereniging over een documentatiebestand, waarin fotokopieën van tijdschriftartikelen, fotokopieën van DTB-boeken en jubileum- en feestuitgaven van verenigingen en bedrijven verzameld zijn.

Eveneens worden alle persberichten die in de krant verschijnen in ordners verzameld.

Deze ordners zijn chronologisch geordend per jaar.

Met name jubileum-, feest- of programmaboekjes van verenigingen, bedrijven en andere instellingen zijn belangrijk om later gegevens over deze instellingen te kunnen vinden. Ook bedrijfscatalogi en verenigingsblaadjes kunnen hiertoe bijdragen.

Zelden echter wordt bekend gemaakt, dat bv. een jubileumuitgave wordt uitgebracht. Dit blijft vaak alleen binnen de betreffende vereniging bekend.

Voor het verzamelen van dit materiaal zijn we op onze leden aangewezen.

Vandaar dat we uw medewerking vragen om, indien u een dergelijke publicatie ontvangt of weet dat deze is uitgegeven, u een exemplaar voor de heemkundevereniging vraagt.

Dit geldt eveneens voor verenigings- en clubbladen.

Als U denkt de vereniging hiermee een plezier te doen, of weet dat iemand deze wil afstaan, zijn wij graag bereid deze voor u te bewaren.

Gezocht: het jubileumboekje van de voetbalvereniging 'F.C. Killaars' (uitgave: april/mei '92).

Twan Ernst

Opgraving waterput Boukoul op 25 juli

Zoals reeds gemeld in het eerste nummer van de Zeumer van dit jaar, werden in het voorjaar van 1992, bij een herinrichting van het kerkplein te Boukoul, de overblijfselen van een oude waterput en funderingsresten gevonden.

Dit bood de archeologische werkgroep de mogelijkheid om een nader onderzoek naar de ouderdom en functie in te stellen.

Voor de werkgroep was het opgraven van een waterput iets nieuws, zodat hiermee ervaring kon worden opgedaan.

De gemeente Swalmen verleende toestemming en medewerking in de vorm van een uitschuifbare ladder en dompelpomp.

Op zaterdagmorgen 25 juli werd door Wiel Luys, Pierre van Lier en Twan Ernst, leden van de archeologisch werkgroep van de heemkundevereniging, in samenwerking met Jos Alers van de Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen een onderzoek ingesteld.

De put werd gelokaliseerd ten noordoosten van de telefooncel op de hoek Kerkweg/Beneden Boukoul.

De telefooncel vormde dus geen belemmering, zoals eerder was gemeld.

De waterput bleek afgesloten te zijn met een grote maaskei, welke geplaatst was op een gemetselde koepel.

Deze koepel was duidelijk minder oud dan de put zelf.

In deze koepel was een opening gemaakt voor een stijgleiding t.b.v. een waterpomp.

De 'eigenlijke' put was gemetseld in koppenverband met een kopse maat van 12,5 cm. De totale diepte van de put bedroeg 2,5 m (tot onderkant koepel). De diameter van de put bedraagt ongeveer 80 cm.

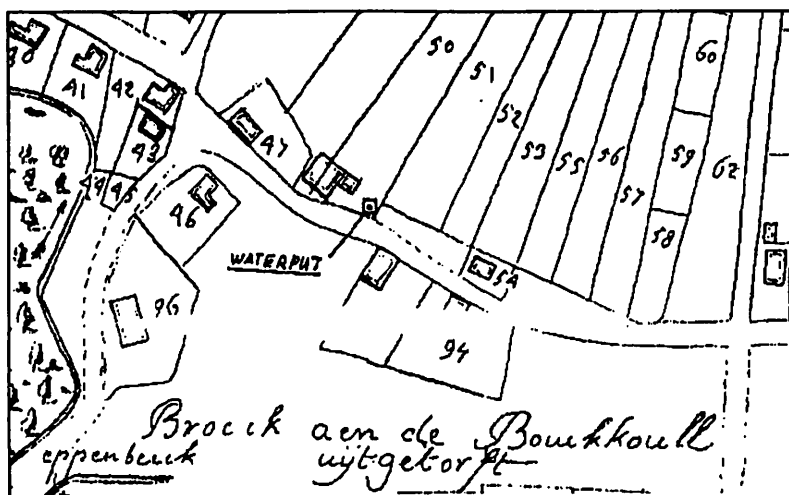
Wat opviel was, dat de put niet mooi loodrecht, maar duidelijk waarneembaar uit het lood was gemetseld.

Onder in de put werden slechts sporadisch vondsten aangetroffen. Voornamelijk betrof het hier scherven van een Keulse pot. Deze scherven laten door hun lange gebruiksduur geen nadere datering toe.

Gezien de constructie en gebruikt baksteenmateriaal is een datering in de 18e eeuw waarschijnlijk.

Vlak boven de bodem van de put werd in de wand de opening gevonden waar de stijgleiding was bevestigd. Bij het constant leegpompen van de put werd geconstateerd dat het grondwater van de zuidzijde (Eppenbeek) de put instroomde. De hoogte van het grondwater in de put bedroeg circa 60 cm.

Na afloop van de opgraving werd de put met een metalen plaat afgedekt, zodat eventueel in de toekomst de put nog in oorspronkelijke staat kan worden teruggebracht.

Als we uitgaan van de 18e eeuw als bouwdatum, kunnen we o.a. de Smabers-kaart raadplegen, om een beeld te vormen van de toenmalige omgeving. De Kerkweg was toen nog niet aangelegd. Langs de noordzijde van Beneden Bouckoull (ook toen reeds zo geheten) zijn drie woningen ingetekend.

Eén daarvan is uitgevoerd als dubbelwoning.

Gezien de ligging van de put, moet deze op het erf van de dubbelwoning hebben gelegen, en wel op perceel nr. 50.

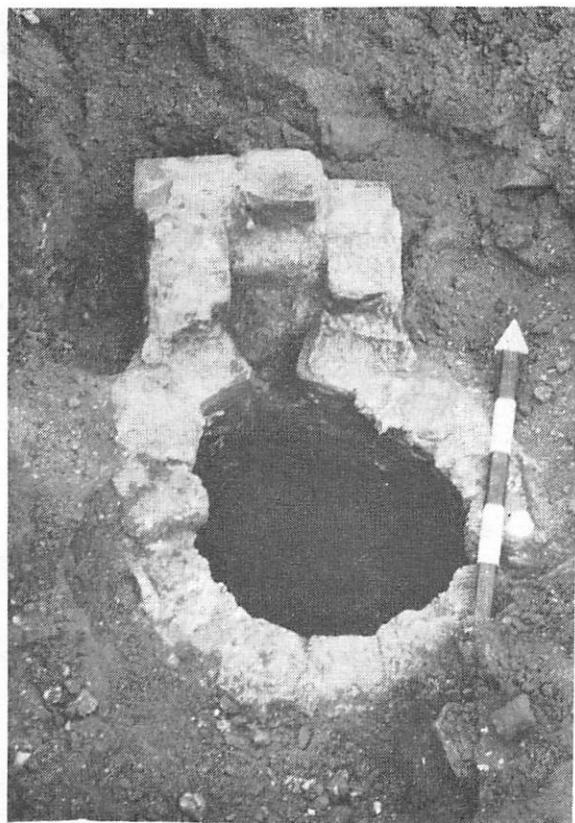
In deze woning woonde gedurende de gehele 18e en begin van de 19e eeuw de familie Philipsen. Op de Tranchot-kaart van 1803-1820 staat dit huis ook nog ingetekend.

Mogelijk zijn zij de bouwers van de waterput, die zij in gebruik hadden als huisput.

Gezien de ligging is het gebruik als buurtput niet waarschijnlijk. Helaas is door het verwijderen van de fundamente de mogelijkheid verloren gegaan, om dit te controleren.

Met dank aan Jos Alers voor het beschikbaar stellen van de historische gegevens.

Twan Ernst

Vastgelopen genealogisch onderzoek

Eens gebeurt het: je komt niet verder meer terug in de tijd, net nu je zo nieuwsgierig bent geworden!

Dat zoiets gebeurt, als het onderzoek gevorderd is tot voor de Franse overheersing, is normaal.

De overgang van het zoeken in de doop-, trouw- en begraafboeken is even wennen.

Doch van de meeste DTB-boeken zijn indices gemaakt, waarin men de voorouders wel weer terug vindt.

Maar wat nu, als in deze alfabetische lijsten de familienaam niet meer voorkomt ?

Mijn onderzoek naar de familie Verstappen in Venray liep vast bij Peter Verstappen, die in 1703 met Anna van Rijsinghe trouwde. Hun getuigen waren: Aloisius, vicaris van het Convent van Venray en R.D.¹ Wilhelmus Oisterhoudt.

Volgens een ervaren medebezoeker van het archief wezen de getuigen in de richting van een belangrijke familie.

De blijdschap over deze mededeling duurde niet zo lang, want de ouders van Peter Verstappen melden zich niet bij mij aan.

Met de familie van Rijsinghe kwam ik wel verder, die bleek uit de omgeving van Eindhoven te komen.

Een bekende regentenfamilie, die bovendien de Gennipermolen bij Gestel bezat van rond 1700 tot 1735.

De laatste eigenares, Elisabeth van Rijsingen, weduwe van Gerard van der Renne, verhuisde omstreeks 1735 naar Venray, waar toen al meer familieleden woonden.

Zij zou de overgrootmoeder worden van o.a. Johannes Theodorus van der Renne, die burgemeester van Roermond werd en daar in 1856 overleed.

Dit verklaarde de aanwezigheid van de voorname getuigen.

Het onderzoek naar Verstappens in Eindhoven leverde niets op.

Bij een bezoek aan het CBG (Centraal Bureau voor Genealogie) in Den Haag kijk ik altijd in de naamregisters van de publicaties.

¹⁾ R.D. = Eerwaarde Heer

Zo ook een keer in de Kwartierstaatboeken van Prometheus, de afdeling Genealogie van de Personeelsvereniging Technische Universiteit in Delft.

In deel 1 vond ik Peter Verstappen en Anna van Rijsinghe terug in de kwartierstaat van Van Batenburg.

Nog mooier was, dat daar ook de ouders in stonden: Mathijs van der Stappen en Hendersken Bastians.

Dat kon wel kloppen, want het eerste kind werd Mathias genoemd. Ik was weer een stapje verder.

In Venray vond ik echter niet meer dan de begraafdatum van Mathijs en Hendersken en nog een zoon Wilhelmus.

Hoewel het mij vreemd leek, dat Peter en Wilhelmus de enige kinderen van Mathijs en Hendersken zouden zijn, besloot ik maar te accepteren, dat er niet meer te vinden zouden zijn.

De Verstappens, die als doopgetuigen bij de 9 kinderen van Peter en Anna gefungeerd hadden, bevestigden echter het tegendeel.

Maar zoals vaak gebeurt met het zoeken naar een vermist voorwerp, men vindt het pas terug als de speurtocht naar iets anders begint.

Zo verging het mij ook in dit geval.

Het Rijksarchief in Maastricht herbergt de Schepenbank van Venray.

In die tijd nog ongeordend, ruim 12 meter.

Per keer vroeg ik een paar dozen aan, om in te snuffelen.

Niet bij de eerste keer, maar bij elk volgend bezoek, ontdekte ik toch steeds meer gegevens, die mij aanwijzingen gaven, hoe verder te zoeken.

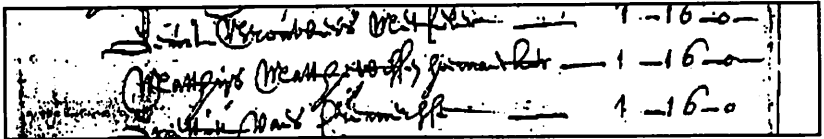
Twee ervan wil ik even nader bespreken, omdat die voor iedereen die genealogisch onderzoek doet van belang kunnen zijn.

De eerste was een handwerksliedenlijst uit 1682, waarop o.a. vermeld:

Matthijs Matthewissen hoimaecker

Ik vond hier ook: Thomas van Rijsingen laeckencooper

Deze laatste was de vader van Anna van Rijsinghe.

Fragment uit de lijsten van ambachtslieden en handelaren - 1682

Omdat mij al gebleken was, dat mijn over-, betover- en bet-
betovergrootvader hoedemakers waren, leek het mij verstandig,
om eens bij de naam Matthewissen, etc. te zoeken naar de
eventuele broers en zussen van Peter.

Ik vond er zes in het doopboek onder de naam Mattheus(s)en,
allen van dezelfde moeder Hendersken Bastians.

Vele vliegen in een klap dus.

Het gezin zo goed als compleet en het beroep van de oudst
bekende voorvader gevonden.

Van de twee op hem volgende generaties was het beroep mij
nog niet bekend.

Venray stond bekend om zijn strooien hoeden, die tot ver in
Brabant op de markten verkocht werden met bewijs van echtheid
als garantie voor de herkomst.

De strovlechterij bleek echter op het eind van de 17e eeuw uit
Venray verdwenen te zijn.²

Tot ik op zekere dag een stijf in elkaar gevouwen pak
dokumenten vond, samengebonden met een touwtje.

Mijn nieuwsgierigheid was groot, voorzichtig schoof ik het
touwtje eraf. Het papier, meer dan 200 jaar oud, was moeilijk uit
elkaar te vouwen.

Het bleken Tabellen te zijn van de 'Wolle Manufacturiers in de
Heerlijkheijt Venray' uit de jaren 1726 en 1765-1771.

²⁾ Oorsprong en Geschiedenis van de Limburgers, Prof. Dr.
W. Jappe Alberts, blz 116.

DE HOEDEMAKER uit: Jan Luykens' Het menselijk bedrijf - 1694

Hierin kon ik lezen, dat de zoon en kleinzoon van Matthijs en Hendersken ook het hoedemakersvak beoefenden.

Nu had ik dus een voorgeslacht met zes generaties hoedemakers.
Maar dat niet alleen.

Peter maakte, zonder knecht, 300 hoeden per jaar en gebruikte
daarvoor 200 pond wol.

Zijn zoon Anthoon maakte 660 hoeden per jaar, met de hulp van
een knecht, en gebruikte daarvoor 330 pond wol .

Zij 'vercoopen alle alhier int' landt ende omliggende dorpen'.

Aan de faam van de strooien hoeden van Venray werkten zij dus
niet mee, maar wel droegen zij hun steentje bij voor de
klederdracht van die tijd.

Door het vastgelopen onderzoek ben ik dus, met een omweg,
veel te weten gekomen.

Niet alleen over de gezinssamenstelling, maar ook over de manier
waarop zij in hun levensonderhoud voorzagen.

De doopgetuigen bij de kinderen van Matthijs en Hendersken,
waarvan de oudste in 1653 gedoopt werd, geven zodanige
nieuwe aanwijzingen, dat die mij de grens van de 17e naar de
16e eeuw zullen helpen overschrijden.

Zo krijgt men keer op keer een nieuwe impuls om het onderzoek
voort te zetten.

Te meer omdat, door het bewandelen van zijpaden, tevens het
inzicht in de sociale en industriële geschiedenis groter wordt.

De families gaan meer leven, dan wanneer men alleen de
geboorte-, trouw- en sterfdata verzamelt.

C. Klinkhamer-van den Assem

Boekbespreking

Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Werkgroep Genealogisch onderzoek in Duitsland verscheen een herdruk van het boek 'Familienforschung im deutschen Grenzraum zu den Niederlanden'.

De basis van deze herdruk bestond uit lezingen die voor leden van de WGOd gehouden zijn.

Deze lezingen hielden alle verband met de mogelijkheden voor genealogisch onderzoek in het aan Nederland grenzende duitse gebied.

Alle inleiders van destijds zijn bereid gebleken hun lezing te aktualiseren voor publicatie in dit boek.

Bovendien hebben ter zake kundige personen meegewerkt aan de informatie over die gebieden, die nog niet tijdens een lezing besproken waren.

Zo komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Familieonderzoek: Ostfriesland, Graafschap Bentheim.
- Genealogische bronnen in het Niedersächsischen Staatsarchiv in Osnabrück.
- Nederlandse bronnen in 'Westfälischen Privataarchiven'.
- Genealogische bronnen in privé- en gemeentearchieven in het Munsterland.
- Genealogische bronnen in de stadsarchieven van Duisburg, Vierssen en Düsseldorf.
- Het Nordrhein-Westfälische Hauptstaatsarchiv.
- Genealogisch onderzoek in Duits evangelische archieven, bijvoorbeeld van Herrnhut en Düsseldorf.
- Genealogische bronnen van kerkelijke herkomst in het historisch archief van het aartsbisdom Keulen.
- Bronnen voor de geschiedenis van Gelre en, bovendien, voor genealogie in het stadsarchief van Geldern.

Het boek is in het Duits geschreven, doch het heeft achterin een verklarende woordenlijst met de Nederlandse vertaling.

Ook een plaatsnaamregister kan men achterin vinden.

De prijs is, na december, ongeveer 30 gulden.

Het boek is uitgegeven bij:

Uitgeverij Verloren,
Alexanderlaan 14,
1213 XS Hilversum
Tel. 035-859856
Fax. 035-859856

Het kan ook besteld worden bij:

Werkgroep Genealogisch Onderzoek in Duitsland
Secretaris: Mw.B.E.M. Huckriede-van der Laan
Gaelstraat 9
2291 SG Wateringen

C. Klinkhamer-van den Assem

Genealogische ontmoetingsdag in teken van computer

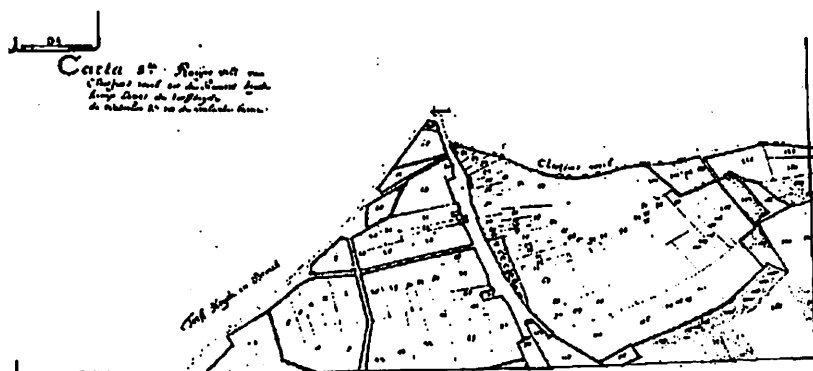
Op zondag 10 januari 1993 staan de deuren van ons verenigingslokaal in Den Roover van 11.00 tot 17.00 uur open voor iedereen die bezig is met genealogisch onderzoek of hiermee wil beginnen. Aanwezig zijn uiteraard alle gebruikelijke registers van doop, huwelijk en begraven, allerlei prentjes, foto's etc. etc.

Omdat het onderzoek voor uit de gemeente Beesel afkomstige families bemoeilijkt wordt door het ontbreken van registers van vóór 1714, is ditmaal extra aandacht geschonken aan gegevens uit met name de 16e en 17e eeuw. Enkele leden van de vereniging stellen hiertoe hun gegevens beschikbaar voor raadpleging.

Om zoveel mogelijk mensen in deze korte tijd van dienst te kunnen zijn, worden gegevens niet afgedrukt maar hooguit op diskette beschikbaar gesteld (met een maximum per klant). Breng hiervoor zelf een GEFORMATTEERDE diskette mee; u kunt de gegevens dan wellicht zelf afdrukken of dit via kennissen laten doen. De organiserende leden behouden zich uitdrukkelijk het recht voor om de bovengenoemde hoeveelheid gegevens te beperken. Het zal dus niet zo zijn dat u in alle gevallen een volledige kopie van alle gegevens kunt krijgen.

Bussereinds Kapelletje

Ofschoon het al weer enige tijd geleden is, willen we toch niet nalaten even stil te staan bij de nieuwe Bussereindse kapel, schitterend gelegen in Beesel op de plaats, waar Bussereindseweg en Turfheiweg bij elkaar komen.

Gedeelte uit Smaberskaart 5a van Beesel (GA Beesel no 94). Linksboven staat aangegeven het gebied dat deze kaart bestrijkt. ('Rayer velt van Clootjens wech tot de Roovers heyde komp langs de torffheyde, de Waterloo k(amp) tot de Venlosche baene'). Boven, in het midden van de kaart, is het kapelletje ingetekend.

Historische terugblik

1992 werd het jaar waarin de herbouw ter hand kon worden genomen. Vele onderhandelingen, gesprekken en voorbereidende werkzaamheden gingen eraan vooraf.

Het Bussereind-kapelletje, gewijd aan O.L.Vrouw van Altijd Durende Bijstand, dat in 1975 werd afgebroken.

Als meest geschikte plaats werd gekozen voor een stukje grond tussen de Waterloseweg en de Turfheiweg.

Met de eigenaar, de heer H. Strous, werd overeenstemming bereikt.

De werkgroep Kruisen en Kapellen en de buurtvereniging vormden een bouwcommissie, die voortvarend aan de slag ging. De zeer aanzienlijke bouwkosten werden gefinancierd met een subsidie van de Gemeente Beesel en met de opbrengst van een, voor Beesel unieke, 'steenactie'.

Op 15 maart 1992 werden de mensen in Beesel op de hoogte gebracht van de grootse plannen. Iedereen die de herbouw wilde steunen kon een steen kopen (50 cent) en zo letterlijk en figuurlijk een steentje bijdragen.

Deze actie sprak de bevolking zeer aan, want ze werd een grandioos succes.

Op 21 maart werd een begin gemaakt met de eigenlijke bouwwerkzaamheden. Buurtbewoners en leden van onze

werkgroep sloegen aan het werk en velen kwamen zich wekelijks met eigen ogen op de hoogte stellen van de vorderingen.

Talrijk waren de particulieren en bedrijven, die op de een of andere wijze een bijdrage leverden.

Zonder de andere schenkingen tekort te doen, willen we toch een bijzondere schenking naar voren halen.

De Bussereindse kapel werd verrijkt met de altaarsteen van de voormalige Waterlose kapel, die afgebroken werd in 1966.

We prijzen ons gelukkig, dat deze steen bewaard is gebleven en het is schitterend, dat de eigenaar deze aan de Bussereindse kapel heeft geschonken.

Inzegening

Op zondag 28 maart vond om 13.00 uur de inzegening plaats.

De talrijke belangstellenden werden welkom geheten door de voorzitter van de buurtvereniging, de heer Sjra Hebben.

Hierna volgde een toespraak door onze voorzitter Wiel Luys en door de loco-burgemeester van Beesel, mevrouw Johanna van Dijk-Theunissen.

Harmonie St.Gertrudis speelde een vrolijk intermezzo en daarna ging pastoor Debets over tot de inzegening.

Daverende knallen (kamersjeut) van de Sint Jorisschutterij gaven extra cachet aan deze feestelijke gebeurtenis.

Na de inzegening trok een groot gedeelte van de aanwezigen naar café Janissen, waar op de 'kiersekirmes' kon worden teruggezien op het resultaat van een voortreffelijk voorbeeld van nauwe samenwerking tussen een buurtvereniging en de werkgroep Kruisen en Kapellen van onze heemkundevereniging.

Het bestuur dankt de werkgroep voor haar inzet en feliciteert haar met dit zeer geslaagde project, een aanwinst voor de gemeente Beesel en met name voor de buurtschap Bussereind.

H. Smeets

Herfstwandeling

Op zondag 11 oktober organiseerde Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal, in samenwerking met I.V.N. afd. Beesel-Belfeld-Tegelen, de traditionele herfstwandeling.

's Morgens om half tien vertrok een groep van ruim 60 personen op de Markt te Swalmen.

Via de molen en Hofakker (Schoolbroek) leidden de voortreffelijke gidsen Loe Giesen (Maas- en Swalmdal) en Angelique Aelen (I.V.N) ons richting Swalmdal.

Uitvoerig werd stil gestaan bij historische bouwwerken, zoals o.a. de Naborch (d'n aje borg) en de monumentale boerderijen Genoenhof (d'n noeë hof) en Genaenhof (d'n aje hof).

Als je op zondagmorgen onder een lekker zonnetje in dit schitterende stukje Swalmen staat, dan is het onvoorstelbaar dat dit opgeofferd kan worden ten behoeve van een vierbaans

autoweg (A73), die o.a. Roermond met Venlo 'moet' gaan verbinden.

Via de Schroefstraat voerde de route ons naar de uiterwaarden van de Maas.

Langs meidoornhagen, knotwilgen, knoteiken en essen (volop uitleg door Angelique Aelen) kwam de groep in Rookhuizen met een uiteenzetting over Hoosterhof.

De loop van de Swalm volgend werd Wielerhof bezocht.

Deze grote boerenhofstede ligt in de buurtschap Wieler op de winteroever van de Maas. Met name het sterk vervallen bakhuis (er bestaan restauratieplannen!) trok veel belangstelling.

Langs talrijke gezichtsbepalende panden (Middelhoven), die uitnodigden tot vele vragen en opmerkingen, leidden de gidsen ons terug naar de markt in Swalmen.

Hier werd om 12.30 uur de tocht besloten.

De deelnemers kunnen terugzien op een schitterend uitstapje waar heemkundige historie en natuur-educatie, onlosmakelijk met elkaar verbonden, uitgebreid aan bod kwamen.

Het bestuur van Maas- en Swalmdal dankt de beide gidsen voor hun voortreffelijk werk en hoopt dat dergelijke activiteiten door beide verenigingen vaker kunnen worden georganiseerd.

H. Smeets

Volksuniversiteit: Het lezen van oude geschriften

Iedereen die onderzoek doet naar de geschiedenis van familie of woonplaats, krijgt vaak al snel te maken met een groot probleem: met de hand geschreven stukken uit de 18e eeuw of daarvóór zijn vaak op het eerste oog bijzonder moeilijk te lezen. Het handschrift uit die tijd wijkt af van de tegenwoordige manier van schrijven.

Onze schrijffletters hebben zich in de loop der eeuwen ontwikkeld. Daardoor ziet bijvoorbeeld de 'SCH' uit de 17e eeuw er heel anders uit dan tegenwoordig.

De verschillen zijn zo groot, dat de oude teksten niet zonder meer leesbaar zijn.

Aldus de inleiding voor een cursus, die de Volksuniversiteit op donderdag 11 februari 1993 start in Venlo, Leutherweg 8
Tijd: 19.00-20.30 uur - 8 lessen - Docent: dhr.C.Klerken
Aanmelding: schriftelijk of telefonisch: 077 - 51 52 81